

Advies Natuurwaarden Molenhiem
Jirnsum



BügelHajema

Plek voor ideeën

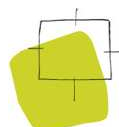
**Advies Natuurwaarden Molenhiem
Jirnsum**

Inhoud

Rapport en bijlagen

9 juni 2010

Projectnummer 025.49.08.14.00



Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Beschrijving plangebied en plannen	7
2.1	Ligging plangebied	7
2.2	Beschrijving van de huidige situatie	7
2.3	Beschrijving van het plan	8
3	Gebiedsbescherming en effectbepaling	11
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	11
3.2	Streekplan - Ecologische Hoofdstructuur	12
3.3	Streekplan - Natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur	12
4	Soortenbescherming en effectbepaling	15
4.1	Vaatplanten	15
4.2	Zoogdieren - vleermuizen	16
4.3	Zoogdieren - overige	18
4.4	Vogels	19
4.5	Amfibieën	20
4.6	Reptielen	20
4.7	Vissen	21
4.8	Dagvlinders	21
4.9	Libellen	21
4.10	Overige ongewervelden	22
5	Conclusie en consequenties	23
5.1	Beschermde gebieden	23
5.2	Beschermde soorten	23
5.3	Uitvoerbaarheid	24
6	Bronnen	25
6.1	Veldbezoek	25
6.2	Media	25
6.3	Gegevens	25
6.4	Literatuur	25

Bijlagen

Inleiding



Er bestaan plannen een aantal woningen te realiseren op het campingterrein Molenhiem te Jirnsom (gemeente Boarnsterhim). Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar de effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

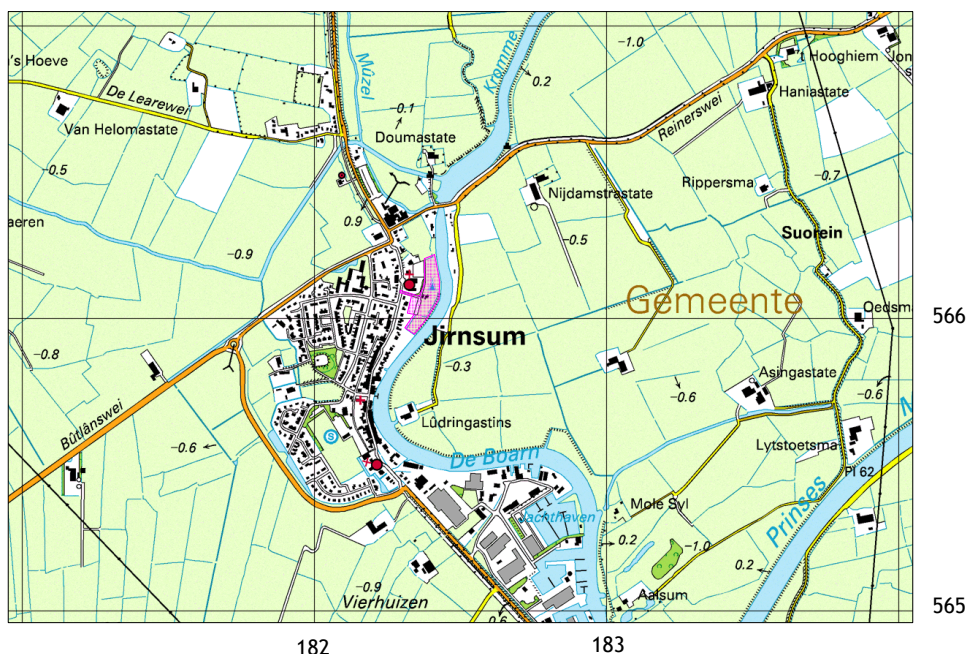
AANLEIDING

Het Advies Natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van de bovengenoemde activiteit. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998, de Nota Ruimte en het streekplan. Waar nodig wordt aandacht besteed aan het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1.

DOEL VAN HET ADVIES

De ligging van het plangebied wordt weergegeven in onderstaand figuur (figuur 1).

PLANGEBIED



Figuur 1. Topografische kaart met ligging plangebied (roze) (bron ondergrond: Mijn Kadaster)

OPZET VAN HET RAPPORT	<p>Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beschrijving van het plangebied en de voorgenomen plannen; - beschrijving van de effecten op de te beschermen natuurwaarden; - conclusies en consequenties.
INFORMATIE	<p>De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bestaande bronnen zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites; - verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten.
BEOORDELING	<p>Op basis van de bekende gegevens en het veldbezoek zijn de mogelijke effecten als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen bepaald. Daarnaast zijn (de effecten van) deze ontwikkelingen beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving. Het is mogelijk dat het onderzoek aantoont dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Waar nodig wordt aandacht geschonken aan eventuele mitigerende en compenserende maatregelen.</p>
BEVINDINGEN	<p>Tot slot worden in het hoofdstuk Conclusies en consequenties de bevindingen van het onderzoek kort weergegeven.</p>

B e s c h r i j v i n g p l a n g e b i e d e n p l a n n e n

2

2.1

Ligging plangebied

Het plangebied ligt aan de oostzijde van het dorp Jirnsum, in de kilometerhokken¹ 182-565 en 182-566 en in uurhok¹ 11-21. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied. Het plangebied grenst aan de noordzijde aan een recent ontwikkelde woonwijk en aan de oostzijde aan de watergang De Boarn. Ten zuiden en westen liggen enkele woonerven en de gronden van de Rooms-Katholieke Kerk (St. Marcus). De ontsluiting van het plangebied vindt plaats via de westelijk gelegen Rijksweg.

2.2

Beschrijving van de huidige situatie

Het plangebied bestaat uit het terrein van camping Molenhiem. Op deze camping staan een groot aantal stacaravans. Rond de stacaravans is veelal een tuintje aangelegd. Bij de ingang van de camping staan twee bakstenen gebouwen met een dakpannedak. Hierin zijn de volgende functies ondergebracht: kantoor, waslokaal, wc's en kantine (centrale voorzieningen). Aan de zuidzijde is nog een klein bakstenen gebouwtje met een platdak aanwezig, dat als waslokaal dienst doet. Aan de zuidzijde van het plangebied en centraal in het plangebied liggen twee, door middel van een pijp, verbonden sloten. De oever van De Boarn ter hoogte van het plangebied is met hout beschoeid. Langs de oever zijn een groot aantal ligplaatsen voor boten aanwezig.

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.



Impressie stacaravanterrein

Ligplaatsen langs De Boarn



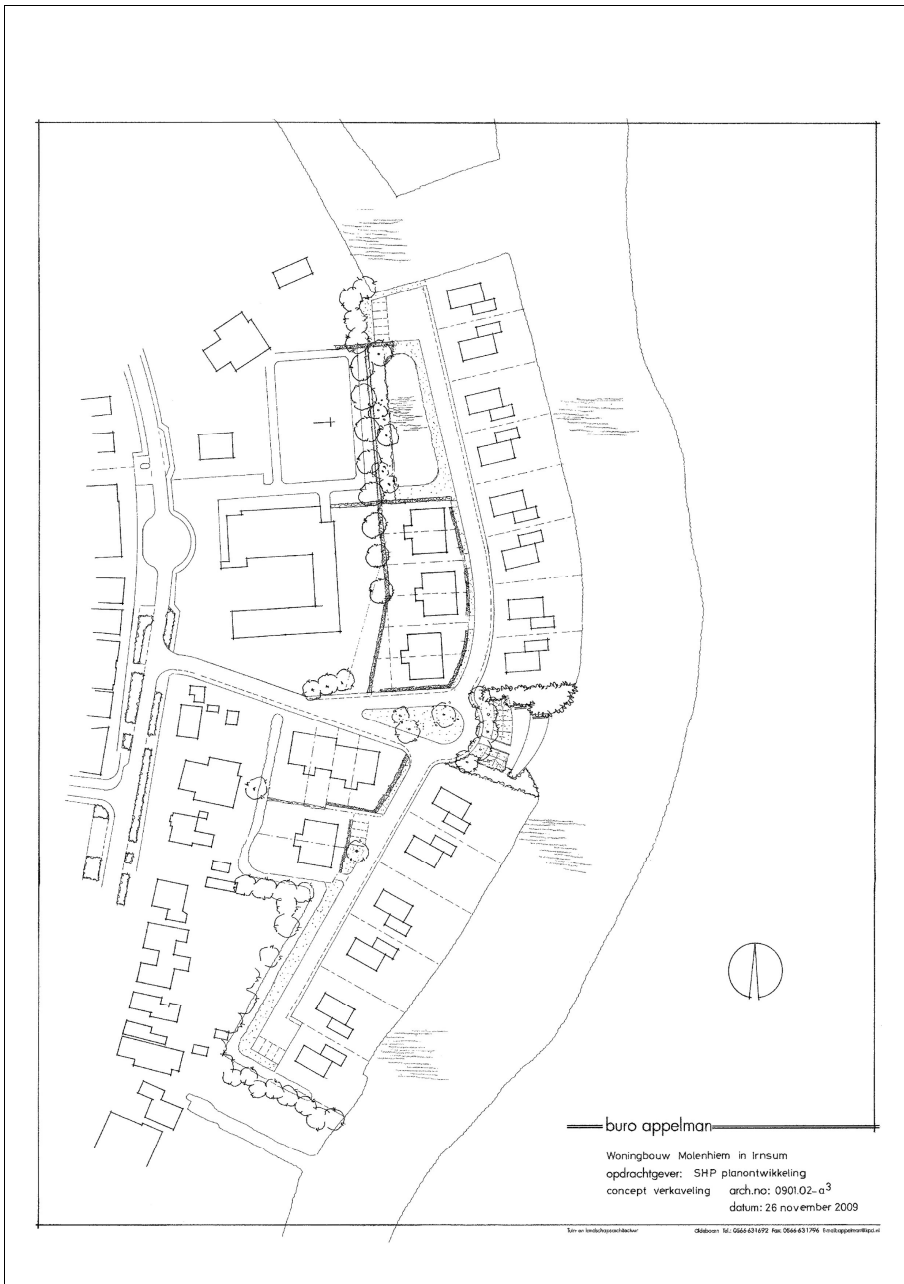
Bebouwing van de centrale voorzieningen

Impressie stacaravanterrein

2.3

Beschrijving van het plan

SHP Planontwikkeling is voornemens om een aantal woningen te realiseren op het huidige campingterrein Molenhiem. De beschrijving van het plan is gebaseerd op de conceptverkaveling van 26 november 2009 (zie figuur 2). Ten behoeve van de ontwikkeling van het plangebied zal de bebouwing worden gesloopt en zullen de stacaravans en het groen worden verwijderd. De centraal in het plangebied gelegen sloot zal worden gedempt. De aan de zuid- en westzijde gelegen sloot zal mogelijk behouden blijven en worden opgeschoond. De oever van De Boarn zal een meer natuurlijke beschoeiing krijgen.



Figuur 2. Woningbouw Molenhiem in Irnsum, conceptverkaveling
26 november 2009

G e b i e d s b e s c h e r - m i n g e n e f f e c t b e - p a l i n g



De voor dit plangebied relevante wet- en regelgeving betreft voor de gebiedsbescherming de Natuurbeschermingswet 1998 en voor de Ecologische Hoofdstructuur de Nota Ruimte en de uitwerking daarvan in het Streekplan Fryslân 2007 (zie bijlage 1).

3.1

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied Sneekermeergebied, dat op ongeveer 3,5 km ten zuiden ligt. Het plangebied heeft geen ecologische relatie ten aanzien van instandhoudingsdoelen van deze of andere beschermde gebieden, met uitzondering van de meervleermuis die een Habitatrichtlijnsoort is. Het Sneekermeergebied is een belangrijk leefgebied van deze soort. Watergangen zoals De Boarn vormen voor deze soort belangrijke vlieg- en foerageerroutes. Dergelijke vliegroutes zijn door middel van de externe werking van de Natuurbeschermingswet ook buiten de begrenzing van beschermde gebieden beschermd.

INVENTARISATIE

Doordat het plangebied, met uitzondering van meervleermuis, geen relevante ecologische relatie met beschermde gebieden heeft en deze op geruime afstand van het plangebied liggen, worden gezien de aard van de ingrepen geen negatieve effecten op deze gebieden verwacht. Doordat meervleermuis een soort is die storingsgevoelig is voor verlichting van de vlieg- en foerageerroute (De Boarn), is hieromtrent aandacht nodig bij het ontwerp. Meervleermuis is een soort die is gespecialiseerd in het foerageren boven grote open wateren zoals De Boarn. Er is ondermeer in de zomerperiode in Grou een grote kolonie aanwezig. Meervleermuis vliegt 10 tot 60 cm boven het wateroppervlak. Een overmatige verlichting van de De Boarn zal moeten worden voorkomen. Bij de toetsing van de conceptverkaveling van 26 november 2009 kan verstoring voorsnog niet worden uitgesloten (zie paragraaf 4.2). Bij de huidige verkaveling zal een goede afscherming van koplampverlichting van arriverend verkeer moeten worden aangebracht (scherm of wallichaam) en dient afscherming langs de oever plaats te vinden. Dit laatste kan onder meer door de realisatie van een stevige rietkraag.

EFFECTEN

CONCLUSIE Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden te verwachten. Een uitzondering hierop vormt een verstoring van de foerageerroute van meervleermuizen boven De Boarn. Bij de huidige concept-verkaveling van 26 november 2009 kan verstoring van de foerageerroute van meervleermuis boven De Boarn niet worden uitgesloten. Gezien de plannen is het twijfelachtig of eventueel een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zal worden afgegeven. De afscherming, zoals hierboven genoemd, zal hierdoor voldoende moeten worden gewaarborgd. Wanneer licht-uitstraling over De Boarn voldoende wordt voorkomen, is voor deze activiteit geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Uiteindelijk is het aan het bevoegd gezag, Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, om de visie dat geen sprake zal zijn van negatieve effecten op beschermde gebieden en geen vergunningsaanvraag nodig is, te bevestigen.

3.2

Streekplan - Ecologische Hoofdstructuur

INVENTARISATIE Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur, ligt op ongeveer 1,5 km ten zuiden van het plangebied. Het betreft hier een klein moerasgebied dat is gelegen in de oksel van de De Boarn en het Prinses Margrietkanaal. Daarnaast zijn de Nije Wjittering en de Kromme Knilles deels aangewezen als ecologische verbindingzone.

EFFECTEN De Ecologische Hoofdstructuur ligt op geruime afstand van het plangebied, mede gezien de aard van de ontwikkelingen worden dan ook met betrekking tot de voorgenomen ontwikkelingen geen negatieve effecten op deze gebieden verwacht.

CONCLUSIE De activiteit is op het punt van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het Streekplan Fryslân 2007. Het is aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, om deze visie te bevestigen.

3.3

Streekplan - Natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur

INVENTARISATIE Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 wordt ingezet op een verantwoorde weidevogelstand en voldoende ganzenfoeragegebied in de open klei- en veenweidegebieden. In de directe omgeving van het plangebied liggen echter geen in het kader van het Streekplan Fryslân 2007 aangewezen ganzenfoeragegebieden. De graslanden rond Jirnsum vormen het broedgebied van weidevogels.

Voor weidevogels geldt dat ze in de broedgebieden onder meer voldoende openheid en rust nodig hebben. Rond onder meer bebouwing, opgaand groen en wegen is als gevolg van het ontbreken van openheid en rust een verstoringszone aanwezig. In de huidige situatie is reeds een dergelijke verstoringszone rond het plangebied aanwezig. Als gevolg van de ontwikkeling zal deze niet worden vergroot. Negatieve effecten op deze aspecten worden dan ook niet verwacht.

Soortenbescherming en effectbeoordeling

4

Relevante wet- en regelgeving op het gebied van de soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens en een verkennend veldbezoek.

WET- EN REGELGEVING

Op basis van de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd (zie bijlage 1).

BESCHERMINGSREGIME

Geraadpleegde databanken (opgave van Het Natuurloket (1), zie bijlage 2), verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn met een eigen nummer in de literatuurlijst opgenomen. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde hebben voor het onderzoek.

BRONNEN

Het plangebied is eind augustus 2009 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie ook paragraaf 6.1). Gezien de terreinomstandigheden en het gebruik van het plangebied, kan in combinatie met de geraadpleegde bronnen van bijna alle soortengroepen met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van beschermde soorten in het gebied. Alleen van de soortengroep vleermuizen is een onvoldoende beeld ontstaan.

VELDBEZOEK

4.1

Vaatplanten

Aan de randen van de gemaaide grasvelden staan soorten als zilverschoon, smalle en grote weegbree, kruipende boterbloem en witte en rode klaver. De soorten indiceren voedselrijke omstandigheden. Op een enkele plaats is een ruigere vegetatie met ook grote brandnetel en haagwinde aanwezig. In de verwilderde tuintjes staan wilde kruiden als gewone raket, perzikkruid en klein kruiskruid. In de sloten groeit liesgras, grote lisdodde, veelwortelig kroos, punkkroos en smalle waterpest. In de centraal in het plangebied gelegen sloot

INVENTARISATIE

groeit daarnaast ook de licht beschermde zwanenbloem. Genoemde waterplanten indiceren vrij heldere, voedselrijke wateren. Doordat de oever van De Boarn is beschoeid, is hier nagenoeg geen vegetatie aanwezig. Plaatselijk is enige begroeiing van riet en kleine lisdodde aanwezig.

Tijdens het veldbezoek is in het plangebied de licht beschermde zwanenbloem aangetroffen. In de omgeving van Jirnsum werden ook enkele groeiplaatsen van zwanenbloem aangetroffen. Volgens Het Natuurloket (1) zijn in één van de twee kilometerhokken twee licht beschermde soorten aangetroffen. Op basis van DNA-Fryslân (4) blijkt dat de licht beschermde grote kaardenbol, zwanenbloem en gewone dotterbloem in de omgeving van Jirnsum voorkomen. Indien gewone dotterbloem en grote kaardenbol in het plangebied aanwezig zouden zijn, dan zouden deze tijdens het veldbezoek zijn waarnomen. De soort wordt dan ook niet in het plangebied verwacht. Mede gelet op de inrichting en het gebruik van het plangebied worden naast zwanenbloem, geen beschermde soorten in het plangebied verwacht.

EFFECTEN Bij het dempen van de centraal in het plangebied gelegen sloot gaat een relatief kleine groeiplaats van zwanenbloem verloren. Zwanenbloem komt naar verwachting vrij algemeen in de omgeving van Jirnsum voor.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vaatplanten ontstaan. Ten behoeve van de ontwikkelingen wordt een standplaats van de licht beschermde zwanenbloem vernietigd (artikel 8). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor artikel 8 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten hoeft voor deze soort geen ontheffing te worden aangevraagd.

4.2

Zoogdieren - vleermuizen

INVENTARISATIE Gezien de aard van het terrein en de ligging tegen de bebouwde kom van Jirnsum zullen vleermuissoorten zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rui-ge dwergvleermuis in het plangebied komen foerageren. Deze soorten zijn ook uit de omgeving bekend (zie bijlage 3). Gezien de huidige inrichting zal het plangebied echter geen hoge waarde hebben als foerageergebied voor vleermuizen. Van genoemde soorten kunnen wel verblijfplaatsen aanwezig zijn in de twee gebouwen met centrale voorzieningen, die zijn gesitueerd nabij de ingang van de camping. Het overige bouwwerk en het opgaande groen zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Mogelijke invliegopeningen voor vleermuizen in de gebouwen met de centrale voorzieningen zijn de spleten onder de overhangende gevelpannen. Deze geven toegang tot de ruimte tussen de dakpannen en het dakbeschot. Dergelijke situaties worden vaker door vleermuizen als zomer- of paarverblijfplaats gebruikt. Een kraamverblijfplaats

is hier niet aannemelijk. Ten tijde van het veldbezoek waren in de openingen veelal spinnenwebben aanwezig wat in ieder geval recent gebruik uitsluit.

De aangrenzende De Boarn is zeer waarschijnlijk een belangrijke vlieg- en foerageerroute van meervleermuis. Meervleermuis is een soort die is gespecialiseerd in het foerageren boven grote open wateren zoals De Boarn. Er is ondermeer in de zomerperiode in Grou een grote kolonie aanwezig. Meervleermuis vliegt 10 tot 60 cm boven het wateroppervlak. De soort is verstoringsgevoelig voor overmatige verlichting van zijn vlieg- en jachtroute (De Boarn). Wanneer het wateroppervlak overmatig wordt verlicht, gaat dit deel verloren als foerageergebied.

Als gevolg van de ontwikkeling zullen twee gebouwen worden gesloopt waarin (verblijfplaatsen van) vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Verspreid over een jaar gebruiken vleermuizen namelijk verschillende verblijfplaatsen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd, ook al worden ze tijdelijk niet gebruikt. Door bij de nieuwbouw voorzieningen voor vleermuizen aan te brengen, kunnen voor vleermuizen nieuwe verblijfplaatsen ontstaan. De in het plangebied voorkomende foeragerende soorten zullen hier ook tijdens en na de ontwikkelingen blijven foerageren. Negatieve effecten op de populaties van in het plangebied foeragerende soorten worden als gevolg van de verandering van het foerageergebied niet verwacht.

EFFECTEN

Doordat meervleermuis een soort is die storingsgevoelig is voor verlichting van de vliegroute (De Boarn), is hieromtrent aandacht nodig bij het ontwerp. Er is nog veel onbekend over lichtverstoring op vleermuizen. Uit onderzoek blijkt dat in ieder geval een verlichting van het wateroppervlak van 0,6 lux een verstorende werking heeft (7). Voorliggende beoordeling is gebaseerd op de conceptverkaveling van 26 november 2009 (zie figuur 2). Van belang is dat koplampverlichting niet over De Boarn kan schijnen. Een dergelijke sterke en onvoorspelbare verlichting is voor meervleermuis verstorend. Afscherming kan ondermeer plaatsvinden met een wallichaam of een scherm. In het huidige concept is er nog geen goede afscherming van de toegangsweg. Daarnaast zal verlichting van het wateroppervlak als gevolg van raam-, buiten- en straatverlichting zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Het heeft dan ook de voorkeur om bebouwing op geruime afstand van De Boarn te plaatsen. In de conceptverkaveling van 26 november 2009 ligt de bebouwing van de woonhuizen op 10 tot 15 m van de oever. Bij een gemiddelde verlichting in de woningen worden op deze afstand geen waarden van boven de 0,7 lux verwacht (11). Om echter ook bij een sterkere verlichting verstoring te voorkomen, dient afscherming plaats te vinden. Dit kan onder meer door de realisatie van een stevige rietkraag. Daarnaast heeft een natuurvriendelijke oever met een rietkraag een gunstig effect op het voedselaanbod voor vleermuizen.

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de voorkomende soorten ontstaan, maar een onvoldoende beeld van de gebruiksfuncties. Alle vleermuissoorten, alsmede hun vaste verblijfplaatsen zijn streng beschermd. Als gevolg van de sloop van de twee gebouwen met

CONCLUSIE

centrale voorzieningen kunnen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd en verstoord (artikel 11). Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). Aanvullend onderzoek is nodig om de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten, dan wel aan te tonen. Gezien de beperkte hoogte van de bebouwing en de constructie van de bebouwing zou kunnen worden gestart met een visuele inspectie van de ruimte onder de dakpannen. Wanneer daadwerkelijke aanwijzingen worden gedaan voor de aanwezigheid van vleermuizen (vleermuizen of uitwerpselen van vleermuizen), is verder aanvullend onderzoek noodzakelijk om de functies van de verblijfplaats te onderzoeken.

Om verstoring van de vliegroute van meervleermuis over De Boarn te voorkomen, zal een overmatige verlichting van de De Boarn moeten worden voorkomen. Bij de toetsing van de conceptverkaveling van 26 november 2009 is de afscherming van koplampverlichting van arriverend verkeer over de toegangsweg onvoldoende, waardoor verstoring niet kan worden uitgesloten. Dit kan worden voorkomen door een andere verkaveling of afscherming door bijvoorbeeld een wallichaam of een scherm. Daarnaast zal verlichting van het wateroppervlak als gevolg van raam-, buiten- en straatverlichting zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Het heeft dan ook de voorkeur om bebouwing op geruime afstand van De Boarn te plaatsen. Bij de huidige conceptverkaveling is afscherming langs de oever noodzakelijk. Dit kan onder meer door de realisatie van een stevige rietkraag.

4.3

Zoogdieren - overige

INVENTARISATIE

De ruigere delen van het plangebied vormen geschikt leefgebied voor zoogdier-soorten zoals gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis en veldmuis. De bewoners gaven ook aan dat geregeld een egel op het terrein rondloopt. Mogelijk heeft deze ook op het terrein een verblijfplaats. Daarnaast is het plangebied mogelijk een onderdeel van het foerageergebied van hermelijn en/of wezel. Van deze marterachtigen wordt evenwel geen verblijfplaats binnen het plangebied verwacht. Genoemde soorten zijn ook uit de omgeving bekend (zie bijlage 4) en betreffen allen licht beschermde soorten. Op basis van de geraadpleegde bronnen (1, 4, 10) en de terreinomstandigheden worden zwaarder beschermde soorten niet in het plangebied verwacht.

EFFECTEN

Ten behoeve van de ontwikkelingen zal ondermeer de vegetatie worden verwijderd en de bodem worden vergraven. Hierbij gaat van de hiervoor genoemde beschermde soorten (tijdelijk) leefgebied verloren en kunnen enkele vaste verblijfplaatsen worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood. Het betreffen allen algemeen voorkomende soorten. Het licht in de verwachting dat een aantal van deze soorten na de inrichting weer in het plangebied zullen voorkomen.

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep overige zoogdieren ontstaan. In het plangebied komen enkele licht beschermde soorten voor. Ten behoeve van de ontwikkelingen worden vaste verblijfplaatsen van deze soorten vernietigd en/of verstoord (artikel 11). Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

CONCLUSIE

Om invulling te geven aan de zorgplicht is het zeer wenselijk dat het plangebied voor aanvang van de werkzaamheden zoveel mogelijk ongeschikt voor dieren wordt gemaakt. Dit kan onder meer worden bewerkstelligd door de vegetatie in het terrein enkele dagen voor aanvang van de werkzaamheden kort af te maaien. In de tussentijdse dagen zullen diersoorten zoals (spits)muizen het terrein verlaten, omdat er niet voldoende dekking aanwezig is.

ZORGPLICHT

4.4

Vogels

Tijdens het veldbezoek dat na het broedseizoen plaatsvond, werden in het plangebied ondermeer de volgende vogelsoorten waargenomen: merel, koolmees, witte kwikstaart, houtduif, Turkse tortelduif en wilde eend. Het plangebied lijkt in de huidige situatie geen hoogwaardig broedgebied voor vogels. In het opgaande groen zoals de coniferenheggen kunnen vogels als merel en heggenmus tot broeden komen. In de hogere opgaande begroeiing kan een soort als houtduif en Turkse tortelduif tot broeden komen. Gezien de grootte en het gebruik van het plangebied wordt een belangrijke functie als overwinteringsgebied eveneens niet verwacht.

INVENTARISATIE

Het plangebied is geen hoogwaardig broed- en overwinteringsgebied voor vogels. Vaste verblijfplaatsen van vogels zijn binnen het plangebied niet aangetroffen en worden hier ook niet verwacht. Door de ontwikkelingen zal het broed- en foerageergebied voor een aantal vogelsoorten veranderen. Door een natuurgerichte inrichting kan het plangebied een duidelijke meerwaarde krijgen. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden gestart, kunnen broedvogels worden verstoord.

EFFECTEN

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vogels ontstaan. Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde nesten van vogels (artikel 11) wordt in principe niet verleend. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen

CONCLUSIE

broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

4.5

Amfibieën

INVENTARISATIE	In het slootje dat door het plangebied loopt, kunnen enkele algemene amfibieën zoals meerkikker, bruine kikker, gewone pad en/of kleine watersalamander voorkomen. Tijdens het veldbezoek werden hier ook enkele exemplaren van meerkikker gezien. Het plangebied is geen hoogwaardig leefgebied voor amfibieën. Uit de geraadpleegde bronnen komen geen waarnemingen van amfibieën naar voren (1, 4, 9).
EFFECTEN	Ten behoeve van de ontwikkelingen zal ondermeer een sloot worden gedempt en een andere sloot worden geschoond. Hierbij gaat van de hierboven genoemde soorten (tijdelijk) leefgebied verloren en worden enkele vaste verblijfplaatsen vernietigd en/of verstoord. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood.
CONCLUSIE	Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep amfibieën ontstaan. In het plangebied komen enkele licht beschermde soorten voor. Het gaat hierbij om bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker. Ten behoeve van de ontwikkelingen kunnen verblijfplaatsen van deze soorten worden vernietigd en verstoord (artikel 11). Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

4.6

Reptielen

INVENTARISATIE	Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied voor reptielen aanwezig; daarnaast komt uit het raadplegen van verschillende bronnen (1, 4, 9) naar voren dat in de ruime omgeving van het plangebied geen waarnemingen van reptielen bekend zijn. Er worden derhalve geen reptielen binnen het plangebied verwacht.
EFFECTEN/CONCLUSIE	Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep reptielen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op reptielen verwacht.

4.7

Vissen

Binnen het plangebied en grenzend aan het plangebied liggen twee sloten. Deze sloten staan niet in open verbinding met De Boarn. Doordat dat de sloten niet in open verbinding staan met andere wateren en gezien de geringe afmetingen, worden hierin geen beschermde soorten verwacht. In betreffende sloten kan een enkele algemene vissoort voorkomen zoals tiendoornige stekelbaars. De oeverzone van De Boarn ter hoogte van het plangebied is zeer schaars begroeid met waterplanten. Hier is geen voor beschermde vissoorten geschikt biotoop aanwezig.

INVENTARISATIE

Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroep vissen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op vissen verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE

4.8

Dagvlinders

Het plangebied betreft geen hoogwaardig leefgebied voor dagvlinders. Uit de omgeving zijn eveneens geen waarnemingen van beschermde soorten bekend (1, 4, 12). In het plangebied komen wel enkele nectar- en waardplanten voor van algemene, niet beschermde soorten zoals kleine vos en dagpauwoog.

INVENTARISATIE

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep dagvlinders ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE

4.9

Libellen

Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied voor beschermde libellen aanwezig; daarnaast komt uit het raadplegen van verschillende bronnen (1, 4, 12) naar voren dat in de ruime omgeving van het plangebied geen waarnemingen van beschermde libellen bekend zijn. Er worden derhalve geen beschermde libellen binnen het plangebied verwacht.

INVENTARISATIE

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep libellen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten of soorten van de Rode lijst verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE

4.10

Overige ongewervelden

INVENTARISATIE	Met het oog op de aanwezige biotopen en het voorkomen in Nederland worden binnen en direct rond het plangebied geen beschermde overige ongewervelde soorten verwacht.
EFFECTEN/CONCLUSIE	Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroep ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

Conclusie en consequenties

5

5.1

Beschermde gebieden

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op ruime afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten. Een uitzondering hierop vormt een eventuele verstoring van de vliegroute van meervleermuizen boven de aangrenzende De Boarn. Meervleermuis is een soort die is gespecialiseerd in het foerageren boven grote open wateren zoals De Boarn. Er is ondermeer in de zomerperiode in Grou een grote kolonie aanwezig. Meervleermuis vliegt 10 tot 60 cm boven het wateroppervlak. Een overmatige verlichting van de De Boarn zal hiertoe moeten worden voorkomen. Bij de toetsing van de conceptverkaveling van 26 november 2009 kan verstoring voornamelijk niet worden uitgesloten (zie paragraaf 4.2). Bij de huidige verkaveling zal een goede afscherming van koplampverlichting van arriverend verkeer moeten worden aangebracht (scherm of wallichaam) en dient afscherming langs de oever plaats te vinden. Dit laatste kan onder meer door de realisatie van een stevige rietkraag.

Bij de huidige conceptverkaveling van 26 november 2009 kan verstoring van de foerageroute van meervleermuis boven De Boarn niet worden uitgesloten. Gezien de plannen is het onwaarschijnlijk dat een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zal worden afgegeven. De afscherming zoals hierboven genoemd, zal hierdoor voldoende moeten worden gewaarborgd. Wanneer lichtuitstraling over De Boarn voldoende wordt voorkomen, is voor deze activiteit geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. De activiteit is op het punt van natuur niet in strijd met het Streekplan Fryslân 2007.

5.2

Beschermde soorten

Uit het onderzoek komt naar voren dat het plangebied een zeer beperkte natuurwaarde kent. Echter kan de aanwezigheid (van verblijfplaatsen) van vleermuizen in de twee centraal gelegen gebouwen met centrale voorzieningen niet geheel worden uitgesloten. Alle vleermuissoorten alsmede hun verblijfplaats zijn streng beschermd. Gezien de beperkte hoogte van de

bebouwing en de constructie van de bebouwing zou kunnen worden gestart met een visuele inspectie van de ruimte onder de dakpannen. Wanneer daadwerkelijke aanwijzingen worden gedaan voor de aanwezigheid van vleermuizen (vleermuizen of uitwerpselen van vleermuizen), is verder aanvullend onderzoek noodzakelijk om de functies van de verblijfplaats te onderzoeken (zie paragraaf 4.2).

Verder kan bij de huidige conceptverkaveling van 26 november 2009 verstoring van de foerageerroute van meervleermuis boven De Boarn niet worden uitgesloten (zie paragraaf 4.2). Meervleermuis is een streng beschermde soort. Bij de huidige verkaveling zal een goede afscherming van koplampverlichting van arriverend verkeer moeten worden aangebracht (scherm of wallichaam) en dient afscherming langs de oever plaats te vinden. Dit laatste kan onder meer door de realisatie van een stevige rietkraag.

In de huidige situatie is het plangebied geschikt broedgebied voor een aantal vogelsoorten. Alle inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd. Met name in het opgaande groen kunnen in het broedseizoen nesten van vogels worden verwacht. Het is verboden in gebruik zijnde nesten van vogels te verstoren of te vernietigen. Hiertoe dient bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels (zie voorwaarden paragraaf 4.4).

Tot slot worden in het plangebied enkele licht beschermde soorten zoals enkele amfibieën en muizen verwacht. Voor licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van de verboden in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

5.3

Uitvoerbaarheid

Vooralsnog is niet vast komen te staan dat de aanwezige natuurwaarden geen belemmeringen vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en een voldoende waarborging van de afscherming van koplampverlichting van auto's en woonverlichting is met betrekking tot de Flora- en faunawet noodzakelijk. Daarnaast is een voldoende waarborging van de afscherming van koplampverlichting van auto's en woonverlichting ook noodzakelijk in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Uiteindelijk is het aan het bevoegd gezag, Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, om de visie dat geen sprake zal zijn van negatieve effecten op beschermde gebieden en geen vergunningsaanvraag nodig is, te bevestigen.

Bronnen

6

6.1

Veldbezoek

Het gebied is op 6 mei 2009 door de heer ing. D.J. Venema bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn hierbij plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 15 °C en een matige westenwind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

6.2

Media

1. www.natuurloket.nl. Het Natuurloket is een onafhankelijke informatie-makelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF);
2. www.telmee.nl. Invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevens-beherende Organisaties (PGO's), op de site is tevens verspreidingsinformatie van planten en dieren te vinden;
3. www.waarneming.nl. Dit is een website van vrijwilligers, waarop natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld, op de site is verspreidingsinformatie van planten en dieren te vinden.

6.3

Gegevens

4. Provincie Fryslân, Digitale Natuuratlas Fryslân (DNA-Fryslân), 21 september 2010.

6.4

Literatuur

5. Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992;
6. Hustings, F., J.-W. Vergeer, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, Nederlandse fauna deel 5, Nationaal

- Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002;
7. Kuijper, D.P.J., J. Schut, D. van Dulleman, H. Toorman, N. Goossens, J. Ouwehand & H.J.G.A. Limpens, Experimental evidence of light disturbance along commuting routes of pond bats (*Myotis dasycneme*), *Lutra*, 51:1, 2008
 8. Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997;
 9. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2006, RAVON 27, jaargang 9 (3): blz. 48-64;
 10. Vos, S., Werkatlas Zoogdieren in Fryslân - verspreiding 1990-2006, Provincie Fryslân, Leeuwarden 2007;
 11. W. Schmidt, Lichthinder rapport, Uitbreidingsplan aan de Tsjerkesleat, in Heeg, gemeente Wymbritseradiel, Sotto le Stelle, Utrecht, 2009
 12. Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen', EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

B i j l a g e n

Bijlage 1. Wet- en regelgeving natuurwaarden

Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gebiedsbescherming betreft de Natuurbeschermingswet 1998 en het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur. In het navolgende wordt een toelichting op deze wet- en regelgeving gegeven.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

VERBODEN

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel.

BESCHERMDE SOORTEN

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in drie tabellen. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd.

BESCHERMINGSREGIMES

Licht beschermde soorten (algemene soorten) zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De verboden, bedoeld in artikel 9 tot en met 11 van de wet, gelden in het geheel niet ten aanzien van mol, bosmuis en veldmuis. Daarnaast gelden ze niet ten aanzien van huisspitsmuis voorzover dit dier zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

TABEL 1

Voor middelzwaar beschermde soorten (overige soorten) en vogels geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode (zie hierna). Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten

TABEL 2

ontheffing worden aangevraagd. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing bij middelzwaar beschermde soorten zijn:

- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- de activiteit moet een redelijk doel dienen.

TABEL 3	<p>Ontheffing voor streng beschermde soorten en vogels wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig worden gemitigeerd dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">- er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn;- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;- er moet een in of bij de wet genoemd belang zijn;- er wordt zorgvuldig gehandeld;- er vindt geen benutting of economisch gewin plaats.
ACTIVITEITENPLAN	<p>Ten behoeve van een ontheffingsaanvraag artikel 75 Flora- en faunawet dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In het activiteitenplan worden het doel van de aanvraag en een uitgebreide onderbouwing van de activiteit beschreven. Het vormt de basis van de beoordeling door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.</p>
AFWIJZING	<p>Wanneer door middel van het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding wordt voorkomen, kan het eveneens goed zijn om een activiteitenplan op te stellen om het 'zorgvuldig werken' vast te leggen. Dit activiteitenplan kan via de aanvraagprocedure voor een ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet ter beoordeling aan de Dienst Regelingen worden voorgelegd. Hierbij wordt dan ingezet op een goedkeuring van de maatregelen, maar een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Door uitvoering van de maatregelen die in het activiteitenplan zijn beschreven, wordt overtreding van de Flora- en faunawet namelijk voorkomen en is een ontheffing niet nodig.</p>
GEDRAGSCODE	<p>Een gedragscode is een document waarin wordt aangegeven hoe bij het uitvoeren van activiteiten of werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Ook wordt in de gedragscode aangegeven hoe in de praktijk zorgvuldig wordt gehandeld.</p>
BEOORDELING	<p>Om te voldoen aan de onderzoeksverplichting naar andere eventueel belemmerende regelgeving zoals gesteld in artikel 3.1.6 Bro, is het voldoende dat een ecooloog vaststelt dat er geen ontheffingen volgens artikel 75 Flora- en faunawet nodig zijn of dat deze kunnen worden verkregen (ABRV 23 augustus 2006). Dit oordeel is geldig wanneer het is gebaseerd op goed onderzoek en juridisch navolgbaar is gedocumenteerd, zoals in voorliggende rapportage is gebeurd. De begrippen 'ecoloog', 'goed onderzoek' en 'rapportage' zijn beschreven in de 'Handreiking Flora- en faunawet, 31 oktober 2008' van de Dienst Landelijk Gebied.</p>

Besluit Rode lijsten flora en fauna

De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004, gedeeltelijk herzien en aangevuld per september 2009) op grond van de artikelen 1 en 3 van het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa van 19 september 1979 (Verdrag van Bern). Voor het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen (duidelijke) juridische status.

De Rode lijsten zijn samengesteld aan de hand van twee criteria, te weten de trend en de zeldzaamheid. De rode lijstsoorten worden ingedeeld in de volgende categorieën, met de daarbij behorende trend en zeldzaamheid:

SAMENSTELLING

- **UW** uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu afwezig op wereldschaal;
- **UWW** in het wild uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig op wereldschaal, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **VN** verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu afwezig in Nederland;
- **VNW** in het wild verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig in Nederland, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **EB** ernstig bedreigd: zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam;
- **BE** bedreigd: sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam, of zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam;
- **KW** kwetsbaar: matig afgenomen en nu vrij tot zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam;
- **GE** gevoelig: stabiel of toegenomen, maar zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen, maar nog algemeen.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet uit 1967 voldeed niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen aan natuurbescherming stellen. Daarom is op 1 oktober 2005 de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht geworden, die de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden bundelt. Daarmee zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998:

BESCHERMDE GEBIEDEN

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- staatsnatuurmonumenten en beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan (structuurvisie) waarin de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen Gedeputeerde Staten van de provincies de vergunningen, maar bij landsbelangoverschrijdende gebieden doet de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit dit.

VERGUNNING

Bij projecten, plannen en activiteiten in of in de omgeving van een beschermd gebied moet in een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer (samen met zijn ecologisch adviseur), worden ingeschat of de voorgestane ontwikkeling een significant negatief effect op dit gebied tot gevolg kan hebben. In deze oriëntatiefase vindt een globale toetsing plaats, de zogenaamde voortoets, waardoor een indicatie van de mogelijke negatieve gevolgen wordt verkregen. Op deze manier kan worden bepaald hoe de verdere procedure dient te worden doorlopen en of vergunningverlening aan de orde is. Het bevordert de voortgang van het proces wanneer de initiatiefnemer een aantal globale onderzoeksgegevens voor dit vooroverleg aanlevert. In voorliggend rapport heeft de ecooloog die gegevens beschreven.

ORIËNTATIEFA-
SE/VOORTOETS

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door de ecooloog wordt gegeven, is voor de Natuurbeschermingswet 1998 het oordeel van het bevoegd gezag nodig (zie ook Vergunning). Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure.

BEOORDELING

VERGUNNINGAANVRAAG	<p>Wanneer er geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden gedaan. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.</p>
ADC-CRITERIA	<p>Wanneer het bevoegd gezag een passende beoordeling nodig acht, moet rekening worden gehouden met de ADC-criteria. Het project moet dan achtereenvolgens worden beoordeeld op: mogelijke (A) alternatieven, (D) dwingende reden van groot openbaar belang en verplichte (C) compensatie. Veel projecten zullen niet aan deze criteria voldoen. Het kan daarom gunstig zijn om bij twijfel over effecten een uitgebreider vooronderzoek te doen in de vorm van een natuurbeschermingswetonderzoek. Een interactief proces tussen de onderzoekers, de initiatiefnemer en zijn ontwerpers, biedt daarnaast de mogelijkheid om het plan zo bij te stellen dat significant negatieve effecten worden voorkomen.</p>
INSTANDHOUDINGSDOELLEN	<p>De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermd gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheerplannen. In het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad.</p>
AANGEWEZEN	<p>Ten tijde van het schrijven van dit rapport zijn nog niet alle aanwijzingsbesluiten voor de 162 Natura 2000-gebieden klaar. De laatste stand van zaken met betrekking tot de (definitieve) aanwijzingsbesluiten is te vinden op de internetsite van het Ministerie van LNV (gebiedendatabase).</p> <p>De definitieve aanwijzing van alle gebieden zou eind 2010 van kracht moeten zijn. Zolang definitieve aanwijzing nog niet heeft plaatsgevonden, wordt getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten of de conceptaanwijzingsbesluiten.</p>
BEHEERPLANNEN	<p>Voor alle Natura 2000-gebieden moeten beheerplannen worden opgesteld. In een beheerplan wordt vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied worden gehaald (instandhoudingsdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het beheerplan worden geregeld, waarmee een integrale aanpak wordt bewerkstelligd. Een beheerplan moet binnen drie jaar na aanwijzing als Natura 2000-gebied worden vastgesteld. Sinds 1 september 2009 zijn voor ruim 80 van de 168 gebieden conceptbeheerplannen beschikbaar.</p> <p>Ecologische Hoofdstructuur</p> <p>De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). Deze EHS moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal Natuurbeleidsplan van 1990 en een vervolg heeft gekregen in de Nota Ruimte van 2006. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In het Streekplan, het Provinciaal Omgevingsplan en/of de Provinciale Ruimtelijke Verordening is dit als beleidsdoel opgenomen.</p>
BESCHERMDE GEBIEDEN	<p>De EHS bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bestaande natuurgebieden; - toekomstige natuurgebieden; - beheergebieden.

Voor de EHS geldt het beschermings- en compensatieregime uit de Nota Ruimte, zoals uitgewerkt in de Spelregels EHS (Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS). In het geval van een ruimtelijke procedure worden ingrepen bij EHS-gebieden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst. Wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

BESCHERMING

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door de ecooloog wordt gegeven, is in het geval van effecten op de EHS het oordeel van het bevoegd gezag nodig. Dit komt overeen met de Natuurbeschermingswet 1998. Het college van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is gewoonlijk het bevoegd gezag. In voorliggend rapport levert de ecooloog wel de argumenten voor dat besluit. Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure.

BEOORDELING

Bijlage 2. Opgave van Het Natuurloket (d.d. 23 september 2009)

Rapportage voor kilometerhok X:182 / Y:566								
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						niet	-	1975-1990
Mossen					2	redelijk	0%	1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						slecht		1992-2007
Zoogdieren	1	3			2	slecht	51-100%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						matig		1998-2008
Nachtvlinders						matig		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Rapportage voor kilometerhok X:182 / Y:565								
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2				2	goed	-	1991-2007
Mossen						goed		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	1	4		3		slecht	51-100%	1997-2007
Broedvogels			3		1	slecht	0%	1996-2007
Watervogels						goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						redelijk		1998-2008
Nachtvlinders						matig		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Legenda

FF1: licht beschermde soort op basis van de Flora- en faunawet.

FF23: middelzwaar en strikt beschermde soort op basis van de Flora- en faunawet.

Hrl: beschermde soort op basis van de Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4).

RL: soort vermeld op de Rode lijst.

Volledigheid: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortengroep.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van rode lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten er ook informatie op detailniveau (ten minste op 100 m nauwkeurig) beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

Donker grijsint: veld is niet van toepassing.

Bijlage 3. Vleermuizen in het uurhok 11-21 en de kilometerhokken 182-565 en 182-566 in en rond het plangebied (9)

Nederlandse naam	Waarneming			Rode lijst	Beschermingsregime
	11-54	182-565	182-566		
Gewone dwergvleermuis	x				streng
Laatvlieger	x	x	x	KW	streng
Meervleermuis	x	x			streng
Ruige dwergvleermuis	x				streng
Tweekleurige vleermuis	x	x		GE	streng
Watervleermuis	x		x		streng

Bijlage 4. Overige zoogdieren in het uurhok 11-21 en de kilometerhokken 182-565 en 182-566 in en rond het plangebied (9)

Nederlandse naam	Waarneming			Rode lijst	Beschermsregime
	11-54	182-565	182-566		
Aardmuis	x				licht
Bosmuis	x				licht
Bunzing	x				licht
Damhert	x			BE	middelzwaar
Das	x				streng
Dwergmuis	x				licht
Dwergspitsmuis	x				licht
Egel	x	x			licht
Gewone bosspitsmuis	x				licht
Haas	x		x		licht
Huisspitsmuis	x				licht
Konijn	x				licht
Mol	x				licht
Muskusrat	x				
Noordse woelmuis	x			KW	streng
Ree	x				licht
Steenmarter	x	x			middelzwaar
Veldmuis	x				licht
Vos	x				licht
Waterspitsmuis	x			KW	streng
Woelrat	x				licht

Colofon

Opdrachtgever
Buro Appelman

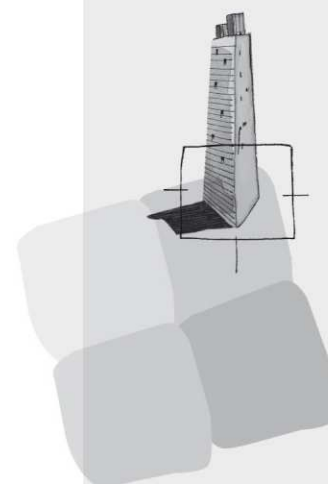
Contactpersoon
De heer T. Appelman

Rapport
De heer ing. D.J. Venema
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer ir. D. Terpstra
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
025.49.08.14.00



BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort